

Trefwoordenstructuur voor de
Onderwijs Consumenten Organisatie (OCO)

LISELOTTE DIKKERS

ELS KUIPER

CIP-gegevens KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Dijkers, A.L.C. en Kuiper, E.J.

Trefwoordenstructuur voor de Onderwijs Consumenten Organisatie (OCO)

Amsterdam: Kohnstamm Instituut.

(Rapport 939, projectnummer 40680)

ISBN 978-94-6321-999-0

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

Uitgave en verspreiding:

Kohnstamm Instituut

Plantage Muidergracht 24, Postbus 94208, 1090 GE Amsterdam

Tel.: 020-525 1226

www.kohnstammstituut.uva.nl

© Copyright Kohnstamm Instituut, 2015.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
1 Inleiding	3
2 Aanpak en methodiek	5
2.1 Ontwikkeling van een trefwoordenstructuur	5
2.2 Analyses	7
3 Resultaten	9
3.1 Onderwijstypen en schoolkenmerken	9
3.2 Thema's van het afgelopen schooljaar	11
3.3 Relatie van hoofdthema's met onderwijstype en schoolkenmerken	17
3.4 Relatie van zwaarte van het dossier met onderwijstype en schoolkenmerken	21
4 Conclusies en aanbevelingen	25
4.1 Onderwijstypen, schoolkenmerken, zwaarte en thema's	25
4.2 Toekomst van de trefwoordenstructuur: aanbevelingen	27
Bijlagen	29
Bijlage 1 Trefwoordenstructuur	29
Bijlage 2 Wijzigingen in de trefwoordenstructuur	31
Recent uitgegeven rapporten Kohnstamm Instituut	33

Samenvatting

Bij de Onderwijs Consumenten Organisatie (OCO) kunnen ouders terecht met al hun vragen met betrekking tot het onderwijs in Amsterdam. Om de onderwerpen van deze vragen in kaart te brengen, heeft de OCO behoefte aan een trefwoordenstructuur. Op basis van deze structuur kan de OCO in de toekomst onderzoeken wat ouders bezig houdt in relatie tot het onderwijs van hun kind, en inzicht verkrijgen in de ontwikkelingen van vragen van ouders. Het doel van het huidige onderzoek was tweeledig: ten eerste het ontwikkelen van een trefwoordenstructuur en ten tweede het analyseren van de dossiers van het afgelopen schooljaar (2014/2015).

Bij het ontwikkelen van de trefwoordenstructuur is op twee manieren gewerkt: van de dossiers van afgelopen schooljaar is nagegaan welke thema's daaruit naar voren kwamen. Daaraan zijn thema's toegevoegd op basis van de inhoud van onderwijsjuridische wetten. Uiteindelijk is zo een structuur van tien hoofdthema's tot stand gekomen: schoolkeuze, toelating, organisatie, zorg, beoordeling, veiligheid, sancties, leerlingdossier, leerplicht en medezeggenschap. Elk hoofdthema is voorzien van tien subthema's.

Alle 801 dossiers van het schooljaar 2014-2015 zijn geanalyseerd. Daaruit blijkt dat de dossiers betrekking hebben op uiteenlopende onderwijstypen. De meeste dossiers betreffen de overstap van het PO naar het VO, maar daarnaast gaan ook veel dossiers over het PO of het VO. Dat hoeft niet te betekenen dat ouders over deze onderwijstypen meer vragen hebben; het is ook goed mogelijk dat deze ouders de OCO beter weten te vinden. De dossiers hadden betrekking op veel verschillende scholen, van uiteenlopende schoolbesturen en verdeeld over de Amsterdamse stadsdelen.

Dossiers hadden betrekking op een of meerdere hoofd- en subthema's. Het hoofdthema toelating is veruit het vaakst toegekend aan een dossier (465 keer), terwijl het hoofdthema medezeggenschap nauwelijks is toegewezen (zeven keer). De spreiding over subthema's is ook groot. Sommige subthema's zijn zeer vaak toegekend (tot 87% van de dossiers behorende bij een thema), terwijl andere subthema's nooit zijn toegewezen.

Behalve naar hoofd- en subthema's is gekeken welke 'zwaarte' een dossier had. De OCO gaat uit van een verdeling in drie zwaartes: informatieve vragen, problemen en procedures. Ouders stelden in het schooljaar 2014-2015 voornamelijk informatieve vragen. Problemen kwamen een stuk minder vaak voor en procedures zijn nauwelijks gerapporteerd. Hierbij moet opgemerkt worden dat de zwaarte van dossiers geregeld onder gerapporteerd kan zijn.

Per hoofdthema verschilde de zwaarte van de dossiers. Zo stelden ouders die de OCO benaderden met een vraag over de thema's schoolkeuze, toelating, beoordeling of het leerlingdossier vaak informatieve vragen, terwijl problemen relatief vaker voorkwamen wanneer de vraag ging over de thema's veiligheid of sancties. Ook het onderwijstype waarop de dossiers betrekking hadden verschilde per hoofdthema. Over sommige hoofdthema's kwamen relatief meer vragen uit een bepaald onderwijstype. Zo kwamen over het thema zorg relatief meer vragen uit het speciaal onderwijs dan uit andere onderwijstypen. Tussen hoofdthema's en stadsdelen was geen relatie: uit bepaalde stadsdelen kwamen niet meer vragen over een hoofdthema dan uit een ander stadsdeel.

De zwaarte van dossiers hing niet samen met de onderwijstypen. Ook was er geen relatie tussen zwaarte van dossiers en schoolbesturen. Tussen stadsdelen waren wel verschillen in zwaartes van dossiers: in Nieuw-West en Zuid stellen ouders relatief meer informatieve vragen, terwijl ouders uit Oost, West en de overige stadsdelen vaker met problemen bij de OCO komen.

De ontwikkelde trefwoordenstructuur is niet definitief. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek en op basis van dossiers uit andere jaren en ervaringen in de toekomst kan de structuur worden aangepast. Zo kan overwogen worden hoofdthema's of subthema's op te splitsen of te verwijderen. Bovendien wordt aangeraden een categorie *Overig* toe te voegen, waarin vragen die nauwelijks voorkomen kunnen worden opgenomen.

Verschillen tussen medewerkers in het toekennen van thema's aan dossiers zullen bestaan en zijn niet te voorkomen. We raden aan dilemma's van medewerkers van de OCO bij het werken met de trefwoordenstructuur in kaart te brengen. Op basis daarvan kan een handleiding bij de trefwoordenstructuur ontworpen worden. Ook het regelmatig samen coderen van een aantal dossiers kan bijdragen aan de validiteit en daarmee de waarde van de ontwikkelde structuur.

1 Inleiding

De Onderwijs Consumenten Organisatie (OCO) is een organisatie die is opgericht om vragen van ouders met betrekking tot onderwijs in Amsterdam te beantwoorden (wanneer in dit rapport gesproken wordt over ouders kan dit ook worden vervangen door verzorgers). OCO ontvangt subsidie om ouders te ondersteunen die vragen hebben over het Amsterdams onderwijs: met name over het primair onderwijs (PO) en het voortgezet onderwijs (VO). Als consumentenorganisatie voorziet OCO ook in schoolkeuze informatie over het PO en VO in Amsterdam. Daarnaast ontvangt OCO ook vragen over het middelbaar beroepsonderwijs (MBO), het speciaal onderwijs (SO), de voor- en vroegschoolse educatie (VVE) en heel soms over het hoger onderwijs.

De OCO heeft de afgelopen jaren dossiers van alle vragen die zij krijgen bijgehouden. Hierbij ontbrak tot op heden een systeem waarmee de dossiers gestructureerd konden worden. Aan het Kohnstamm Instituut is gevraagd om (samen met de OCO) een trefwoordenstructuur te ontwikkelen waarmee de dossiers van trefwoorden kunnen worden voorzien. Met behulp van deze structuur kan onder meer nagegaan worden welke onderwerpen hoe vaak aan bod komen. Deze informatie kan worden verspreid in het Amsterdamse onderwijsveld en het helpt de OCO om intern de kwaliteit te verbeteren. In dit onderzoek is een eerste analyse gemaakt van de inhoud van de dossiers van het afgelopen schooljaar (2014-2015).

In de toekomst kan met behulp van de structuur inzicht worden verkregen in de ontwikkelingen van vragen van ouders. Over de jaren heen kan worden onderzocht wat ouders bezig houdt in relatie tot het onderwijs van hun kind, welke vragen zij hebben of tegen welke problemen zij aanlopen. Aan de hand van dergelijke gegevens kan ook inzicht ontstaan in het kwaliteitsbeleid van scholen en de mate en vorm van betrokkenheid van ouders bij het onderwijs van hun kind.

Het rapport is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 wordt de aanpak en methodiek van het onderzoek beschreven. In hoofdstuk 3 volgen de kenmerken van respondenten en dossiers alsmede de mate waarin bepaalde onderwerpen het afgelopen schooljaar (2014-2015) aan bod kwamen. In hoofdstuk 4 zijn de conclusies weergegeven, waarbij ook aanbevelingen voor vervolgonderzoek en voor de verdere ontwikkeling van de trefwoordenstructuur worden gedaan.

2 Aanpak en methodiek

Het onderzoek bestond uit twee onderdelen. Als eerste is een trefwoordenstructuur ontwikkeld. Met behulp van de trefwoordenstructuur zijn de dossiers vervolgens door de OCO van trefwoorden voorzien. Als tweede zijn analyses op de trefwoorden gedaan en is de samenhang tussen trefwoorden en bepaalde achtergrondkenmerken bekeken.

In de offerte van het onderzoek is destijds uitgegaan van een onderzoek in twee fasen, namelijk een inductieve en deductieve fase. In de inductieve fase zou 10% van de dossiers worden geanalyseerd, waarna op basis van trefwoorden die daarbij naar voren kwamen een structuur zou worden gemaakt. Vervolgens zou in de deductieve fase deze structuur worden getest op 10% andere dossiers om de werkbaarheid en volledigheid van de structuur te testen. Het onderzoek is door inzichten bij de OCO anders verlopen. Daarom zal in dit hoofdstuk niet gesproken worden over een inductieve en deductieve fase, maar zal in paragraaf 2.1 de opzet worden toegelicht zoals die uiteindelijk is gerealiseerd. Bovendien staat in deze paragraaf welke verdere informatie van de dossiers is geregistreerd. In paragraaf 2.2 staan de analyses beschreven die zijn uitgevoerd.

2.1 Ontwikkeling van een trefwoordenstructuur

Bij de start van het project heeft het Kohnstamm Instituut in samenwerking met twee HBO-stagiaires van de OCO een eerste opzet voor een trefwoordenstructuur gemaakt. Door de OCO is at random tien procent van de vragen die de afgelopen drie jaar zijn geregistreerd, geselecteerd. De stagiaires hebben deze 140 dossiers onafhankelijk van elkaar van zo veel mogelijk trefwoorden voorzien. De lijsten met trefwoorden zijn door het Kohnstamm Instituut geanalyseerd op inhoud. Vervolgens is een aangescherpte trefwoordenstructuur gemaakt op basis van de meest voorkomende en relevante trefwoorden. Deze structuur is daarna voorgelegd aan andere medewerkers van de OCO.

De inductief toegekende trefwoorden waren beschrijvend adequaat, maar stonden volgens de OCO nog te ver af van het onderwijsjuridische kader waarbinnen de advisering door de OCO plaatsvindt. De OCO had zich vooraf niet gerealiseerd dat het lastig zou zijn om deze onderwijsjuridische aspecten te herkennen bij het toekennen van trefwoorden door de HBO-stagiaires. Een OCO medewerker heeft vervolgens sectorwetten (zoals WPO, WVO, WEB en WEC) en themawetten (zoals Lpw, WOT, WMS en de WBP) doorgenomen om een lijst trefwoorden samen te stellen die naast de inductief gevonden lijst trefwoorden gelegd kon worden. Op het moment dat de lijsten naast elkaar werden gelegd, bleken er overeenkomsten te zijn, maar kwamen sommige deductief gevonden termen niet voor in de inductief gemaakte structuur.

Een ander dilemma voor de OCO was de omvang van het aantal hoofd- en subthema's. Om op termijn tot handzame overzichten te kunnen komen, wilde de OCO graag tien hoofdthema's met ieder tien subthema's.

De gevonden trefwoorden zijn daarom door de OCO verdeeld over tien hoofdthema's. Het aantal trefwoorden is per hoofdthema teruggebracht tot tien, voornamelijk door trefwoorden te clusteren.

Een tweede OCO-medewerker heeft vervolgens alle 801 dossiers van het afgelopen schooljaar (2014-2015) bekeken en hoofdthema's toegekend. Zij heeft per hoofdthema de trefwoordenlijst getest en nog op enkele punten gewijzigd. De definitieve structuur bestaat uit een samenvoeging van de structuur gemaakt door het Kohnstamm Instituut/de stagiaires en de structuur van de OCO-medewerkers. Vervolgens zijn per hoofdthema subthema's toegekend aan de dossiers. Alle dossiers zijn van trefwoorden/subthema's voorzien behalve de dossiers behorende bij de hoofdthema's toelating (50 van de 465 dossiers) en beoordeling (50 van de 91 dossiers).

De uiteindelijke trefwoordenstructuur is daarmee tot stand gekomen door een combinatie van inductief werken (met name door de stagiaires) en deductief werken: verschillende trefwoorden zijn op basis van literatuur relevant bevonden door de OCO en opgenomen in de structuur. Deze trefwoordenstructuur is te vinden in Bijlage 1.

Overige informatie die door de OCO wordt geregistreerd

Wanneer de OCO een vraag krijgt, wordt een dossier niet alleen van trefwoorden voorzien, maar worden ook algemene kenmerken van het dossier geregistreerd:

1. Welke zwaarte had het telefoontje/de email? (Informatieve vraag, probleem of procedure)

De OCO krijgt vragen met verschillende strekkingen binnen, oplopend in ernst. Er zijn drie soorten zwaartes (een dossier kan zich ontwikkelen in zwaarte):

- a. Informatieve vraag: De ouder vraagt informatie;
- b. Probleem: De ouder heeft een probleem met school en heeft dat probleem niet zelf met school kunnen oplossen en vraagt onafhankelijk advies om het probleem te kunnen oplossen;
- c. Procedure: De ouder heeft een probleem en naar aanleiding van het probleem worden er formele stappen ondernomen, bijvoorbeeld een bezwaarprocedure of een klachtprocedure bij een externe klachtencommissie.

Het onderscheid tussen informatieve vragen, problemen en procedures is niet altijd even goed geregistreerd bij de OCO. In de toekomst worden de zwaartes van bestaande dossiers mogelijk bijgewerkt. In dit rapport wordt de nu aangegeven zwaarte van een dossier gebruikt. Een eerste inspectie lijkt er op te wijzen dat het aantal procedures hoger is dan nu is geregistreerd. Het aantal procedures is hierdoor mogelijk onder-gerapporteerd.

2. Wat is de leeftijd van het kind?

Ouders geven niet altijd aan wat de leeftijd is van hun kind. De OCO-medewerkers proberen dit zoveel mogelijk te achterhalen. Omdat de leeftijd van het kind tot nu toe zeer beperkt is bijgehouden, is besloten dit niet mee te nemen in de analyses van de dossiers van 2014-2015.

3. Op welk onderwijstype zit het kind momenteel? / Over welk onderwijstype gaat de vraag?

Bij vragen van ouders zal het huidige onderwijstype meestal bekend worden. De OCO-medewerkers proberen dit zoveel mogelijk te achterhalen. Wanneer de vraag van een ouder gaat over een ander onderwijstype dan waar het kind op dat moment naartoe gaat, wordt het onderwijstype waar de vraag over gaat geregistreerd.

4. Naar welke school gaat het kind?

Voor de OCO is het interessant om te weten of bepaalde vragen vaker door ouders van kinderen op bepaalde scholen worden gesteld. De OCO-medewerkers proberen dit zoveel mogelijk te achterhalen.

5. Welke trefwoorden passen bij dit dossier?

Aan elk dossier worden hoofdthema's en subthema's toegekend.

Deze kenmerken zijn (waar mogelijk) ook voor alle in de analyses meegenomen dossiers geregistreerd, en vervolgens in het onderzoek meegenomen.

2.2 Analyses

Na het ontwikkelen van een trefwoordenstructuur en het toekennen van hoofd- en subthema's is gekeken in welke mate de thema's voorkwamen in de dossiers van het afgelopen schooljaar (2014-2015). Op deze manier kon inzicht worden verkregen hoeveel bepaalde onderwerpen het afgelopen schooljaar aan bod kwamen. Bovendien is gekeken naar de samenhang van bepaalde achtergrondkenmerken en hoofdthema's. Hiermee kon inzicht worden verkregen in de relatie tussen achtergrondkenmerken en hoofdthema's.

Als eerste zijn de achtergrondkenmerken van dossiers op een rij gezet. Deze bestaan uit:

- het onderwijstype waar het dossier betrekking op had of waar het kind op dat moment naar toe ging;
- het aantal ouders van één school waarover vragen zijn gekomen;
- het stadsdeel waar de school van het kind zich bevindt;
- het schoolbestuur waar deze school onder valt.

Daarna is gekeken hoe vaak hoofdthema's en subthema's voorkwamen en hoe vaak een dossier een informatieve vraag, probleem of procedure betrof. Bovendien is de overlap en samenhang tussen hoofdthema's geanalyseerd en zijn de volgende relaties in kaart gebracht:

- relatie tussen hoofdthema's en zwaarte;
- relatie tussen hoofdthema's en onderwijstype, stadsdeel en schoolbestuur;
- relatie tussen de zwaarte en onderwijstype, stadsdeel en schoolbestuur.

3 Resultaten

In dit hoofdstuk staan de resultaten van de analyses, die aan de hand van de dossiers van de OCO zijn uitgevoerd. In paragraaf 3.1 zijn onderwijstypen en schoolkenmerken (stadsdeel en schoolbestuur) weergegeven. In paragraaf 3.2 is te vinden welke onderwerpen (hoofdthema's) in het afgelopen schooljaar (2014-2015) aan de orde zijn gekomen en de eventuele samenhang tussen deze hoofdthema's. Ook is de relatie tussen hoofdthema's en de zwaarte weergegeven. In paragraaf 3.3 zijn de relaties tussen hoofdthema's en onderwijstypen en schoolkenmerken beschreven. Ten slotte zijn in paragraaf 3.4 de relaties tussen de zwaarte en onderwijstypen en schoolkenmerken te vinden.

3.1 Onderwijstypen en schoolkenmerken

De vragen van ouders kunnen betrekking hebben op alle onderwijstypen. Ook kunnen de vragen gaan over een overstapmoment. In Tabel 3.1 staat hoeveel dossiers over welk onderwijstype gingen of op welk onderwijstype het kind op het moment van de vraag zat. Hierin is te zien dat dossiers voornamelijk betrekking hebben op de overstap van het PO naar het VO, het PO en op het VO. In mindere mate betrof het de schoolkeuze van het PO, het MBO, het SO en de overstap van regulier naar het SO. Nauwelijks of geen dossiers gaan over (de keuze van) VVE, de overstap naar het MBO, het HO of over de overstap naar het HO.

Tabel 3.1 Aantal dossiers per onderwijstype in het schooljaar 2014-2015

Onderwijstype	Aantal (<i>N</i> = 795)	Percentage
Schoolkeuze VVE	4	0.5
VVE	1	0.1
Schoolkeuze PO	40	5.0
PO	152	19.1
Overstap PO-VO	348	43.8
SO	20	2.5
Overstap regulier-SO	18	2.3
VO	178	22.4
Overstap VO-MBO	5	0.6
MBO	27	3.4
Overstap VO-HO	0	0.0
Overstap MBO-HO	0	0.0
HO	2	0.3

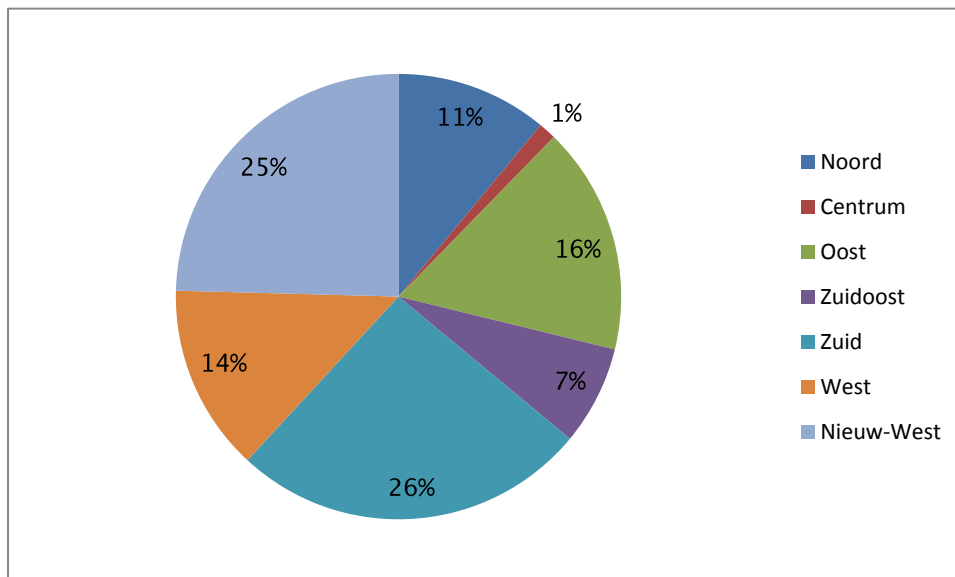
Van sommige scholen benaderden meerdere ouders de OCO. In Tabel 3.2 is te vinden van hoeveel scholen de OCO meer dan één keer werd benaderd. Daarin is te zien dat de OCO door ouders van slechts enkele scholen vier keer of vaker is benaderd.

Tabel 3.2 Aantal dossiers dat de OCO heeft van ouders van een school in het schooljaar 2014–2015

Aantal ouders van een school dat de OCO heeft benaderd	Aantal scholen
1	81
2	25
3	16
4	5
5	1
6	3
7	1
8	1

De scholen waar de dossiers betrekking op hebben zijn verspreid over de stad. De OCO is gevestigd in Amsterdam West, maar ouders komen van scholen uit alle stadsdelen van Amsterdam. In Grafiek 3.1 is de spreiding over de stad van de dossiers per stadsdeel te zien. De stadsdelen Zuid en Nieuw-West zijn oververtegenwoordigd in de dossiers. De spreiding van de vragen over de stadsdelen is anders wanneer alleen naar PO of VO wordt gekeken. Binnen het PO is Nieuw-West oververtegenwoordigd (37.1%), terwijl binnen het VO stadsdeel Zuid is oververtegenwoordigd (34.7%).

Grafiek 3.1 Percentage dossiers per Amsterdams stadsdeel in het schooljaar 2014–2015 (N = 236)

De scholen waar de dossiers betrekking op hebben, zijn bovendien niet gelijk verdeeld over de schoolbesturen. In Tabel 3.3 is te zien hoe de verdeling van de dossiers per schoolbestuur is. Hierbij moet opgemerkt worden dat de Amsterdamse schoolbesturen sterk variëren in omvang (aantal scholen die onder het bestuur vallen) en dat ouders niet altijd bereid waren de schoolnaam te geven. Een scheve verdeling hoeft hierdoor niet perse veel te betekenen.

Tabel 3.3 Verdeling van schoolbesturen waaronder de scholen vallen waarvan ouders de OCO hebben benaderd in het schooljaar 2014-2015

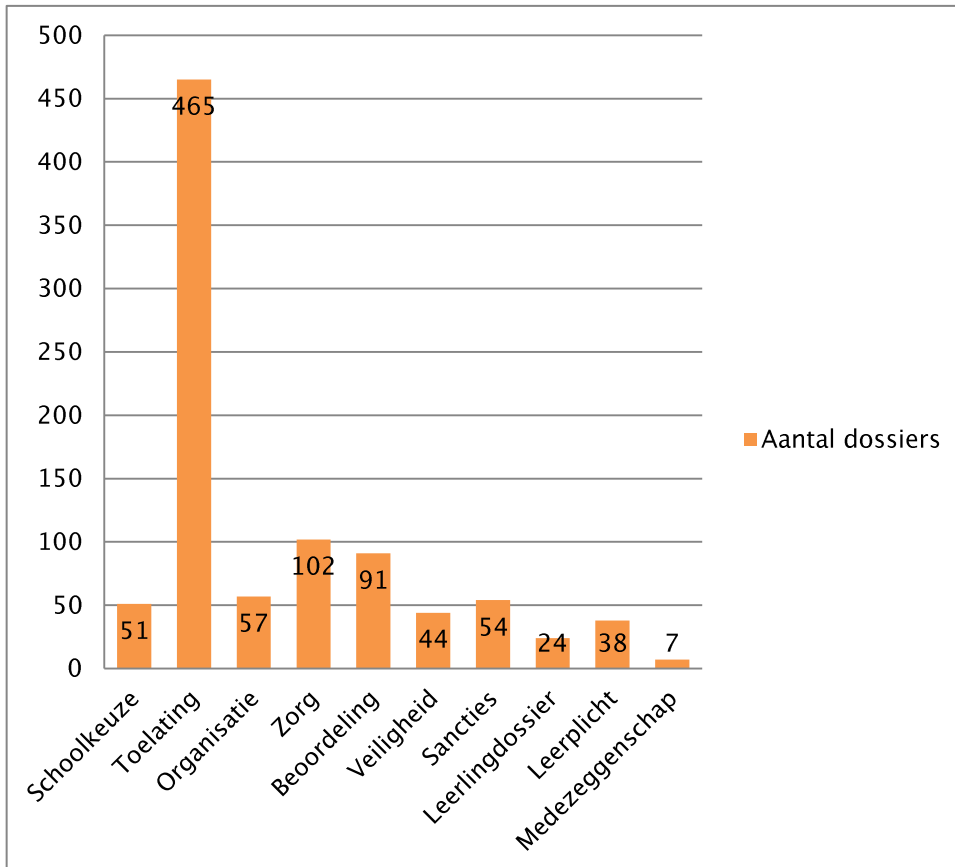
Aantal scholen per bestuur (N = 236)	Bestuur (N = 38)		Percentage
1	AL Bijzonderwijs Clusius Cosmicus CSVAZ SHO	SOS SVOA SVW SWTO SGZ	2.6
2	GPOWN KBA SISA	SNIS Spinoza STOAG	2.8
3	SNSV	VCNS	1.4
4	SSvABVOIJ SVSVO	Wellant	7.3
5	SOON		1.2
7	OSB Progresso	Sirius SVOAZ	6.6
8	Ceder	VOVA	3.8
11	STAIJ		2.6
12	AWBR MSA	OOadA	8.5
14	AMOS		3.3
17	STWT		4.0
18	Esprit		4.2
19	ASKO		4.5
31	ZAAM		7.3

3.2 Thema's van het afgelopen schooljaar

Analyse van de hoofdthema's

Van alle 801 dossiers is bekend welke hoofdthema's daaraan zijn toegekend. In Grafiek 3.2 is het aantal dossiers per hoofdthema weergegeven. Het hoofdthema *Toelating* is veruit het vaakst toegewezen aan een dossier (465 keer). Ook de thema's *Zorg* (102 keer) en *Beoordeling* (91 keer) zijn in vergelijking met de andere thema's vaak toegekend aan een dossier. De hoofdthema's *Schoolkeuze*, *Organisatie* en *Sancties* zijn tussen de 50 en 60 keer aan een dossier toegekend. De overige thema's, *Veiligheid*, *Leerlingdossier*, *Leerplicht* en *Medezeggenschap*, kwamen minder dan 50 keer of bijna niet naar voren in de 801 dossiers.

Grafiek 3.2 Aantal dossiers per hoofdthema in het schooljaar 2014-2015

Aan 122 dossiers is meer dan één hoofdthema toegekend. In Tabel 4 is te zien welke hoofdthema's samen voorkwamen. In totaal zijn bij 117 dossiers twee hoofdthema's toegekend en bij vijf dossiers drie hoofdthema's. Wanneer gekeken wordt naar de percentages, zijn voornamelijk de hoofdthema's *Zorg* (52.9%) en *Leerlingdossier* (58.3%) naar verhouding vaak met een ander hoofdthema gecodeerd. Het hoofdthema *Toelating* (17.4%) kwam daarentegen relatief weinig met een ander hoofdthema voor..

Tabel 3.4 Overlap van hoofdthema's in het schooljaar 2014-2015

	School- keuze	Toela- ting	Orga- nisatie	Zorg	Beoor- deling	Veilig- heid	Sanc- ties	Leerling- dossier	Leer- plicht	Medezeg- genschap
Schoolkeuze		12	0	5	2	2	0	1	0	0
Toelating	12		3	31	17	6	3	7	2	0
Organisatie	0	3		4	6	3	2	1	1	2
Zorg	5	31	4		4	1	5	1	2	1
Beoordeling	2	17	6	4		1	3	3	2	0
Veiligheid	2	6	3	1	1		0	0	1	0
Sancties	0	3	2	5	3	0		1	2	0
Leerling-dossier	1	7	1	1	3	0	1		0	0
Leerplicht	0	2	1	2	2	1	2	0		0
Medezeggenschap	0	0	2	1	0	0	0	0	0	
Totaal	22	81	22	54	38	14	16	14	10	3
% dossiers met overlap ander hoofdthema	43.1	17.4	38.6	52.9	41.2	31.8	29.6	58.3	26.3	42.9

Wanneer we kijken naar de relaties tussen de hoofdthema's zoals weergegeven in Tabel 3.4, is te zien dat veel hoofdthema's significant samenhangen (correleren) met andere thema's. Uit tabel 3.5 blijkt dat *Zorg* een significante samenhang (correlatie) heeft met zeven andere hoofdthema's. Verder hebben *Schoolkeuze*, *Organisatie* en *Sancties* elk een significante relatie met vijf hoofdthema's; *Toelating*, *Veiligheid* en *Leerplicht* met vier hoofdthema's; *Beoordeling* met drie hoofdthema's; *Leerplicht* met één hoofdthema; en *Medezeggenschap* met geen ander hoofdthema. Alle correlaties zijn negatief. Dit betekent bijvoorbeeld dat het hoofdthema schoolkeuze weinig samengaat met het hoofdthema organisatie. Deze hoofdthema's komen dus significant weinig met elkaar voor. De samenhang tussen de hoofdthema's is in alle gevallen zwak.

Tabel 3.5 Correlaties tussen hoofdthema's in het schooljaar 2014-2015

	School- keuze	Toela- ting	Orga- nisatie	Zorg	Beoor- deling	Veilig- heid	Sanc- ties	Leerling- dossier	Leer- plicht	Medezeg- genschap
Toelating	-.03									
Organisatie	-.15**	-.19**								
Zorg	-.12*	.04	-.16**							
Beoordeling	-.11*	-.02	-.04	-.17**						
Veiligheid	-.08	-.10*	-.07	-.17**	-.12*					
Sancties	-.14**	-.19**	-.11*	-.13**	-.09	-.13**				
Leerling-dossier	-.06	.01	-.07	-.11*	-.01	-.08	-.06			
Leerplicht	-.12*	-.15**	-.10*	-.14**	-.08	-.08	-.07	-.08		
Medezeggenschap	-.05	-.08	.06	-.03	-.05	-.04	-.05	-.03	-.04	

* $p < .05$

** $p < .01$

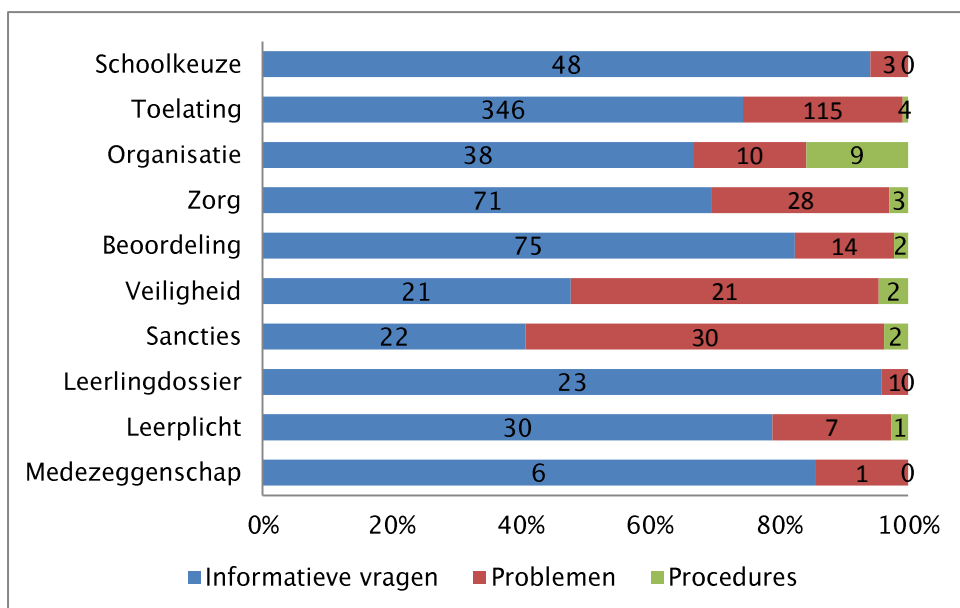
Van het totaal aantal meldingen dat de OCO kreeg in 2014-2015, waren 588 vragen informatief van aard (73.4%), 198 vragen hadden betrekking op problemen (24.7%) en 15 vragen op procedures (1.9%). Zoals eerder vermeld is de zwaarte van dossiers mogelijk onder gerapporteerd.

In Grafiek 3.3 is per hoofdthema te zien hoe de verdeling van de dossiers is naar zwaarte. Bij de hoofdthema's *Schoolkeuze*, *Toelating*, *Beoordeling* en *Leerlingdossier* was naar verhouding meer sprake van informatieve vragen dan van problemen en procedures. Er zijn dus relatief weinig problemen of procedures van ouders geregistreerd bij deze thema's, en voornamelijk informatieve vragen. Hierbij moet opgemerkt worden dat de zwaarte van de dossiers uit de piekperiode voor de zomervakantie nog niet is verwerkt in dit rapport, waardoor het werkelijke aantal procedures bij *Toelating* (vanwege o.a. 'matching') mogelijk hoger ligt.

Bij de hoofdthema's *Veiligheid* en *Sancties* was de verhouding omgekeerd: er was sprake van relatief meer problemen en minder informatieve vragen. Dit zou erop kunnen duiden dat thema's die betrekking hebben op problemen met het kind vaker tot problemen leiden voor de ouders. Bij het hoofdthema *Organisatie* was vaker sprake van procedures en minder van problemen.

Er zijn geen significante verschillen gevonden bij de hoofdthema's *Zorg* en *Leerplicht*. Bij *Medezeggenschap* waren de groepen te klein om de relatie te bestuderen.

Grafiek 3.3 Aantal informatieve vragen, problemen en procedures per hoofdthema in het schooljaar 2014–2015

Analyse van de subthema's

Van een groot aantal dossiers zijn ook subthema's gecodeerd. In Tabel 3.6 is te zien welke subthema's per hoofdthema zijn toegekend. Bij elk hoofdthema zijn bepaalde subthema's vaker toegekend dan andere subthema's. Sommige subthema's zijn aan meer dan de helft van de dossiers van een bepaald hoofdthema toegewezen. Ook zijn verschillende subthema's geen enkele keer toegekend aan een dossier.

Als voorbeeld lichten we de hoofdthema's *Schoolkeuze* en *Leerlingdossier* toe. Bij het hoofdthema *Schoolkeuze* is te zien dat van alle dossiers onder dit hoofdthema, bijna 40% het subthema 'informatiebronnen en kwaliteitsinfo' toegewezen heeft gekregen. De subthema's 'onderwijsaanbod', 'zorgaanbod', 'schoolgrootte en indeling' en 'richting en bekostiging' zijn bij meer dan 10% dossiers gecodeerd. Daarentegen zijn de subthema's 'bereikbaarheid', 'open dagen', 'veiligheid' en 'onderwijsconcept' bijna niet toegekend. Het subthema 'schoolgebouw en voorzieningen' is bij geen enkel dossier gecodeerd.

Van het hoofdthema *Leerlingdossier* is bijna 90% gecodeerd met het subthema 'inzagerecht en recht op rectificatie'. De subthema's 'eisen', 'onderwijsgegevens', 'OKI-doc en onderwijskundig rapport' en 'gespreksverslagen, notities en correspondentie' zijn aan meer dan 10% van de dossiers binnen die hoofdthema toegewezen. Het subthema 'administratieve gegevens' is aan één dossier toegekend en de subthema's 'gegevens sociaal emotionele ontwikkeling', 'begeleidingsgegevens', 'verzuimgegevens' en 'rapport' aan geen enkel dossier.

Tabel 3.6 Aantal gecodeerde subthema's per hoofdthema en het percentage dossiers dat binnen een hoofdthema het subthema toegekend heeft gekregen in het schooljaar 2014-2015

Hoofdthema en subthema's (Voor een uitgebreide beschrijvingen van de subthema's, zie Bijlage 1)	Aantal	Percentage binnen hoofdthema
Schoolkeuze		
Informatiebronnen en kwaliteitsinfo	20	39.2
Onderwijsaanbod	12	23.5
Zorgaanbod	9	17.6
Schoolgrootte en indeling	8	15.7
Richting en bekostiging	7	13.7
Bereikbaarheid	5	9.8
Open dagen	5	9.8
Veiligheid	3	5.9
Onderwijsconcept	2	3.9
Schoolgebouw en voorzieningen	0	0.0
Toelating^a		
Toelatingsbesluit en zorgplicht	15	30.0
Zijinstroom (schoolwisseling) en nieuwkomers	11	22.0
Aanmelding	10	20.0
Loting en matching	9	18.0
Schooladvies en eindtoets	9	18.0
Buitenleerlingen en grensleerlingen	5	10.0
Data	3	6.0
LAT, CAP, SEM	0	0.0
VVE-indicatie	0	0.0
Wachtlijst/reservelijst en beschikbare plaatsen na loting	0	0.0
Organisatie		
Beleidsdocumenten	22	38.6
Ouderbijdrage/kosten en activiteiten	17	29.8
Onderwijsinhoud, leerdoelen en stage	13	22.8
Klassenindeling	8	14.0
Onderwijstijd	8	14.0
Functies en bestuur	5	8.8
Leermiddelen	3	5.3
Schoolgebouw	2	3.5
Opvang	2	3.5
Ouderbetrokkenheid en leerlingparticipatie	1	1.8
Zorg		
Gedragsprobleem en/of cluster 4	47	46.1
Bijles en leerachterstand	20	19.6
Leerprobleem en/of beperkingen cluster 1, 2 of 3	19	18.6
Schoolondersteuningsprofiel/zorgplan	16	15.7
Ontwikkelingsperspectief/handeliningsplan	15	14.7
Onderzoek	12	11.8
Toelaatbaarheidsverklaring	11	10.8
Leerlingenvervoer	6	5.9
Onderwijs aan zieke leerlingen	3	2.9
Training	3	2.9
Beoordeling^a		
Overgangsbeslissing	31	62.0
Leerlingvolgsysteemtoets	7	14.0
Eindexamen en diploma	7	14.0
Toets	4	8.0
Herkansing/inhaaltoets	4	8.0
Docentenvergadering	4	8.0
Uitbesteding Rutte-regeling	3	6.0
Rapportgesprek/tienminutengesprek	2	4.0
Toetsinzage	2	4.0

DL, DLE, vaardigheidsscore, referentieniveau	0	0.0
Veiligheid		
Pesten	20	45.5
Fysiek geweld	20	45.5
Toezicht, preventie	17	61.4
Verbaal geweld	13	29.5
Angst	10	22.7
Schade of letsel	9	20.5
Ongeval	2	4.5
Huiselijk geweld en kindermishandeling	2	4.5
Alcohol, drugs, wapenbezit	1	2.3
Vandalisme, diefstal, fraude	0	0.0
Sancties		
Verwijdering	23	42.6
Schorsing	21	38.9
Straf	10	18.5
Transferium	6	11.1
Interne schorsing	5	9.3
Inspanningsplicht	3	5.6
Noodprocedure (alleen PO)	3	5.6
Strafmaatregelen eindexamen	2	3.7
Verwijdering vanwege onvoldoende leerresultaten	1	1.9
STOP-klas	0	0.0
Leerlingdossier		
Inzagerecht en recht op rectificatie	21	87.5
Eisen	12	50.0
Onderwijsgegevens	8	33.3
OKI-doc en onderwijskundig rapport	4	16.7
Gespreksverslagen, notities en correspondentie	4	16.7
Administratieve gegevens	1	4.2
Gegevens sociaal emotionele ontwikkeling	0	0.0
Begeleidingsgegevens	0	0.0
Verzuimgegevens	0	0.0
Rapport	0	0.0
Leerplicht		
Leerplichtambtenaar	11	28.9
Verlof	9	23.7
Kwalificatieplicht	8	21.1
Bezoekplicht en ongeoorloofd verzuim	6	15.8
Vrijstelling	6	15.8
Inschrijvingsplicht	5	13.2
Thuiszitten	3	7.9
Leerplichtsanctie	1	2.6
Maatwerk	1	2.6
Leerplichtige leeftijd	0	0.0
Medezeggenschap		
Openheid en overleg	4	57.1
Instemmingsrecht	3	42.9
Raadpleging ouders	2	28.6
Adviesrecht	1	14.3
Faciliteiten en geschillen	1	14.3
Informatierecht	0	0.0
Initiatiefrecht	0	0.0
Raden	0	0.0
Statuut en reglement	0	0.0
Verkiezingen	0	0.0

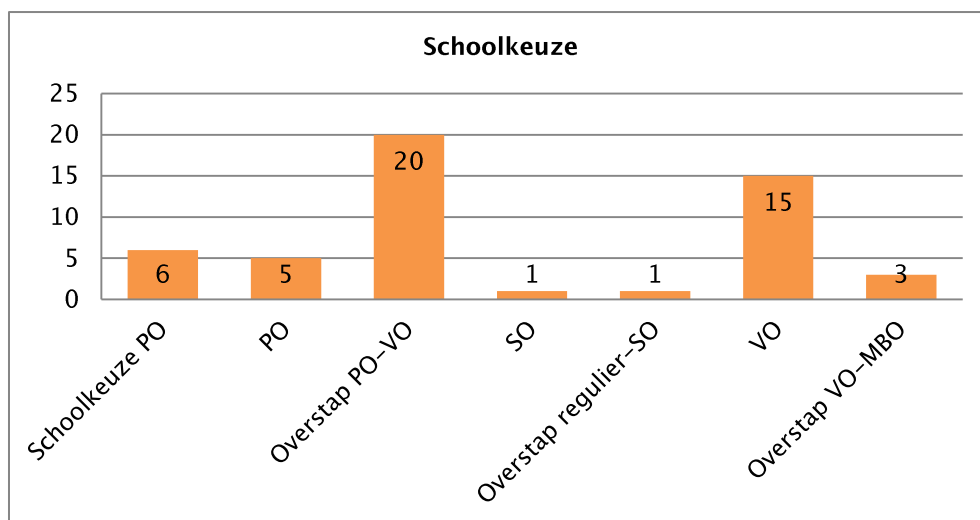
a Niet alle dossiers die onder dit hoofdthema vielen zijn van subthema's voorzien

3.3 Relatie van hoofdthema's met onderwijstype en schoolkenmerken

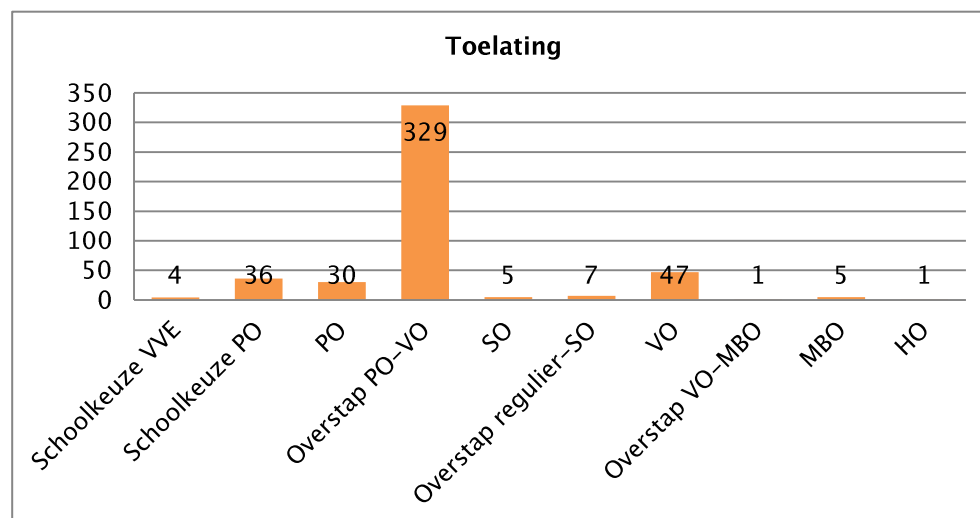
Relatie van hoofdthema's met onderwijstypen

In de Grafieken 3.4a tot en met 3.4j is te zien hoe de verdeling van onderwijstypen over de hoofdthema's was in schooljaar 2014-2015.

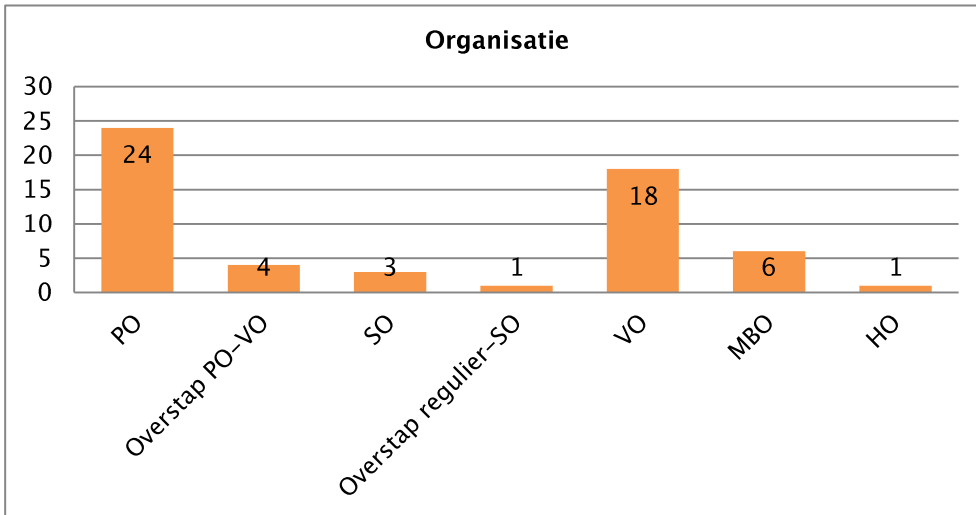
Grafiek 3.4a Verdeling van onderwijstypen over hoofdthema Schoolkeuze

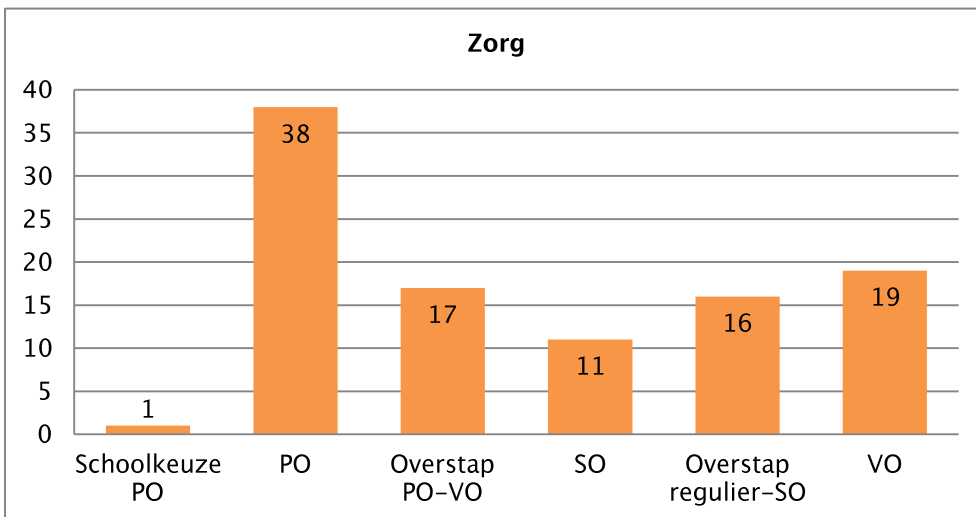
Grafiek 3.4b Verdeling van onderwijstypen over hoofdthema Toelating

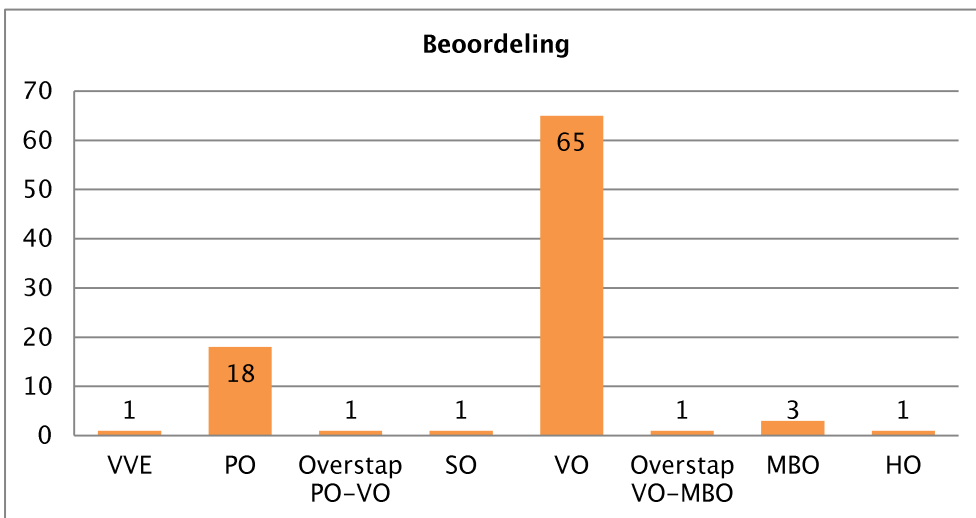
Grafiek 3.4c Verdeling van onderwijstypen over hoofdthema Organisatie

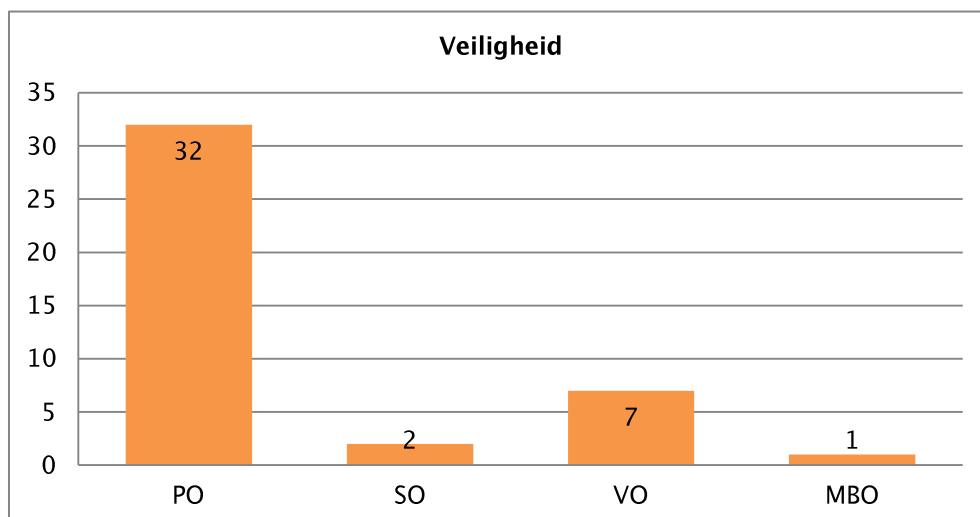
Grafiek 3.4d Verdeling van onderwijstypen over hoofdthema Zorg

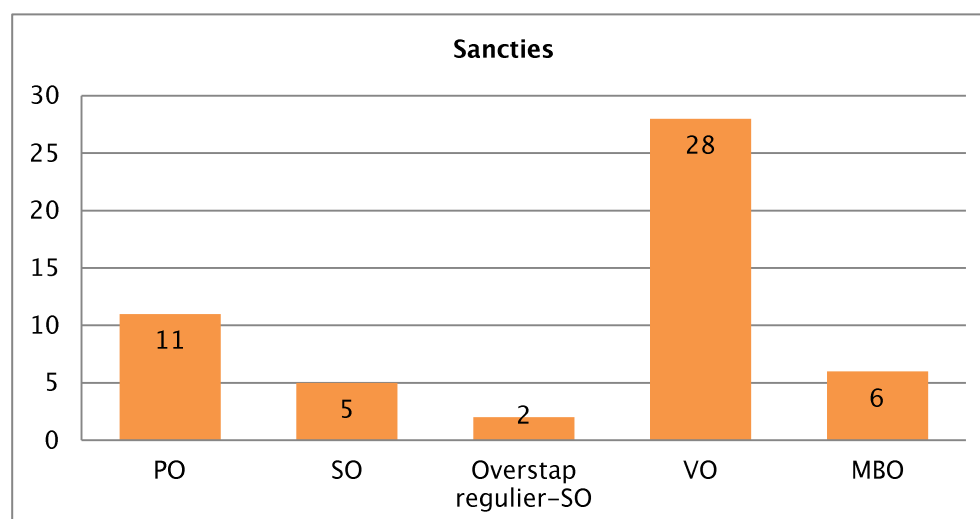
Grafiek 3.4e Verdeling van onderwijstypen over hoofdthema Beoordeling

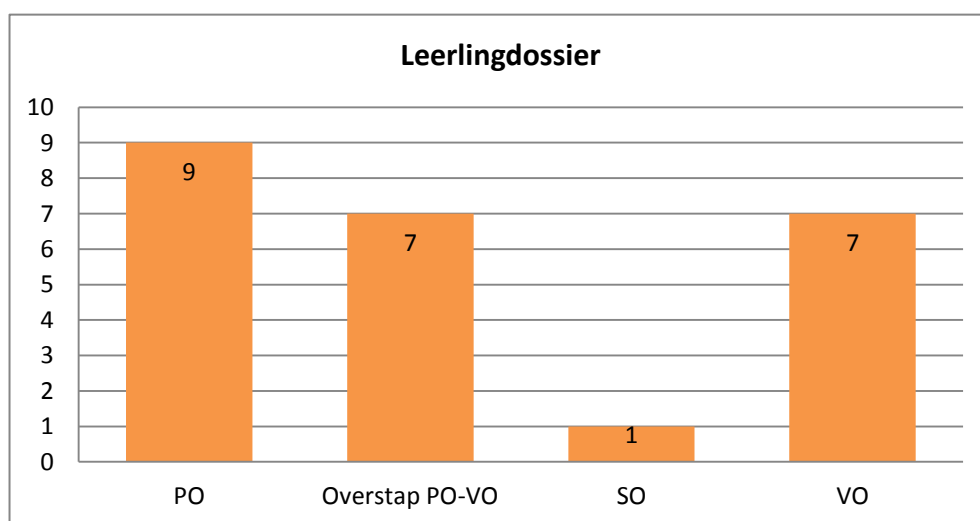
Grafiek 3.4f Verdeling van onderwijstypen over hoofdthema Veiligheid

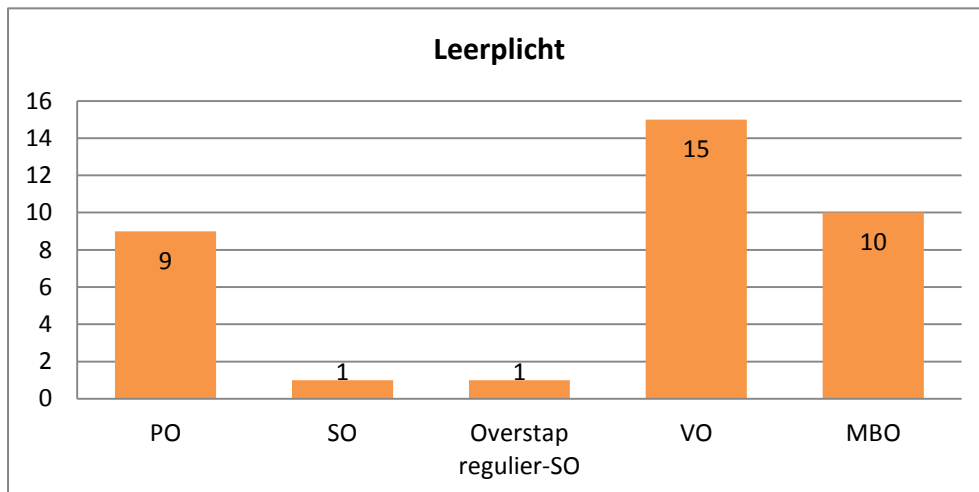
Grafiek 3.4g Verdeling van onderwijstypen over hoofdthema Sancties

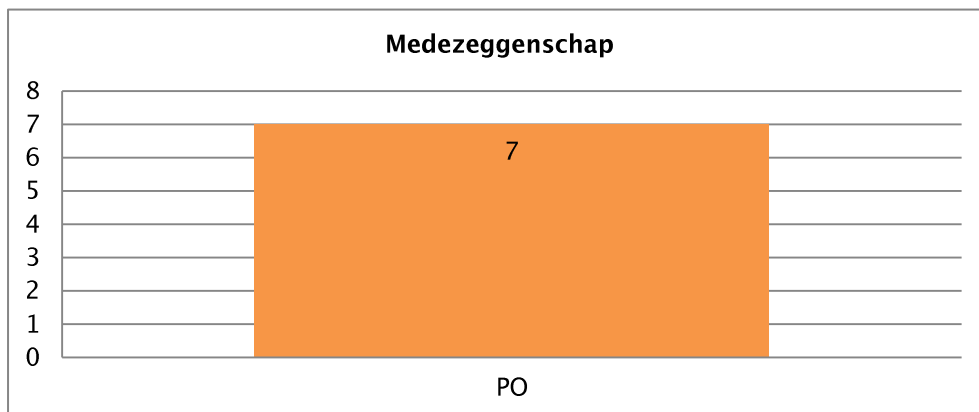
Grafiek 3.4h Verdeling van onderwijstypen over hoofdthema Leerlingdossier

Grafiek 3.4i Verdeling van onderwijstypen over hoofdthema Leerplicht

Grafiek 3.4j Verdeling van onderwijstypen over hoofdthema Medezeggenschap

Verskillende onderwijstypen kwamen niet of nauwelijks voor, zoals ook al eerder te zien was in Tabel 3.1. Om een vergelijking te mogen maken tussen onderwijstypen is het van belang dat de groepen groot genoeg zijn. Daarom zijn verschillende onderwijstypen niet in de analyse meegenomen, dan wel bij elkaar gevoegd. De vergelijkingen hebben betrekking op de volgende vijf groepen: PO (schoolkeuze PO + PO), overstap PO-VO, SO (overstap regulier-SO + SO), VO en MBO.

Belangrijk voor een juiste interpretatie van de gegevens is dat het bij de vergelijkingen niet gaat om de absolute aantallen, maar om de relatieve aantallen. Dit betekent bijvoorbeeld dat het MBO relatief vaak kan voorkomen bij een hoofdthema, terwijl het absolute aantal bij het PO hoger is.

De samenhang tussen de hoofdthema's *Leerlingdossier*, *Veiligheid* en *Medezeggenschap* en de onderwijstypen kan niet berekend worden. Bij deze thema's zijn de groepen te klein om met elkaar te vergelijken.

Bij alle andere thema's zijn de dossiers niet gelijk verdeeld over de onderwijstypen. Zo gaan dossiers met betrekking tot de hoofdthema's *Schoolkeuze* en *Toelating* relatief vaak over de overstap PO-VO. Dit is ook goed te verklaren: binnen het 'onderwijstype' overstap PO-VO zullen veel vragen gaan over het kiezen van een nieuwe school en het toegelaten worden op een nieuwe school.

Dossiers die gaan over *Organisatie* hebben relatief vaak betrekking op het MBO en het PO, en weinig op de overstap PO-VO. Bij *Zorg* gaan dossiers relatief vaak over het SO en (in mindere mate) over het PO, en

relatief weinig over VO en MBO. Het is niet verrassend dat het onderwijstype SO hier oververtegenwoordigd is, aangezien alle leerlingen op het SO te maken hebben met zorg.

Wanneer naar het hoofdthema *Beoordeling* wordt gekeken, hebben dossiers voor het grootste deel betrekking op het VO en veel minder op de overige onderwijstypen. In het VO vinden de meeste beoordelingsmomenten plaats, maar toch is opvallend dat bijna drie op de vier vragen die over beoordeling gaan uit het VO komen.

Binnen het hoofdthema *Sancties* gaan de vragen relatief vaak over het VO en MBO, maar ook over het SO. De dossiers gaan relatief weinig over het PO en de overstap PO-VO. Vanwege de leeftijd van leerlingen is het niet onverwachts dat latere onderwijstypen hier oververtegenwoordigd zijn. Tot slot gaan dossiers bij het thema *Leerplicht* relatief vaak over het MBO, maar ook over het VO. Ook bij dit hoofdthema kan de leeftijd van de leerling meespelen.

Relatie van hoofdthema's met schoolkenmerken

Behalve naar de samenhang tussen hoofdthema's en onderwijstypen, is gekeken naar de relatie tussen hoofdthema's en verdeling daarvan over de stadsdelen.

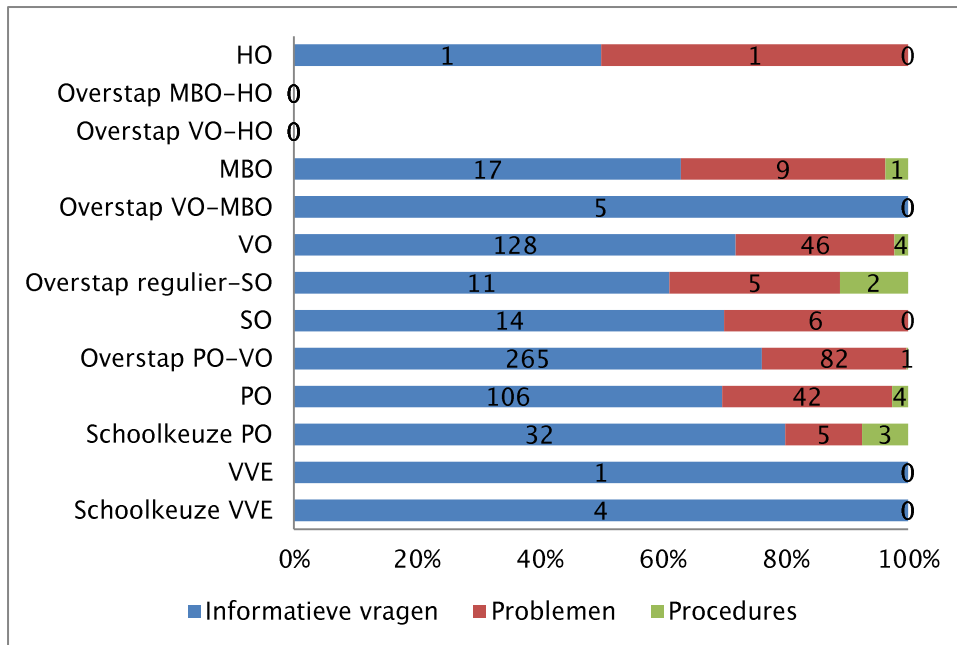
De stadsdelen waar de dossiers betrekking op hebben zijn weergegeven in Grafiek 3.1. Hierin is te zien dat uit sommige stadsdelen weinig vragen zijn gekomen in 2014-2015. Om vergelijkingen mogelijk te maken, zijn verschillende stadsdelen samengevoegd. De stadsdelen Centrum, Noord en Zuidoost zijn samengevoegd in een categorie 'Overig'. Alsnog kon voor de hoofdthema's *Toelating*, *Leerlingdossier*, *Leerplicht* en *Medezeggenschap* niet gekeken worden of uit bepaalde stadsdelen vragen vaker over deze hoofdthema's gingen. Bij de overige hoofdthema's (*Schoolkeuze*, *Organisatie*, *Zorg*, *Beoordeling*, *Veiligheid* en *Sancties*) zijn geen significante verschillen gevonden tussen de stadsdelen. Er is dus voor deze hoofdthema's geen samenhang tussen het hoofdthema waar het dossier over gaat en het stadsdeel waar de school staat.

Tot slot is gekeken naar de relatie tussen hoofdthema's en schoolbesturen. Per schoolbestuur waren er echter te weinig dossiers om deze vergelijking te maken, ook wanneer alleen de vijf schoolbesturen werden geselecteerd met de meeste dossiers.

3.4 Relatie van zwaarte van het dossier met onderwijstype en schoolkenmerken

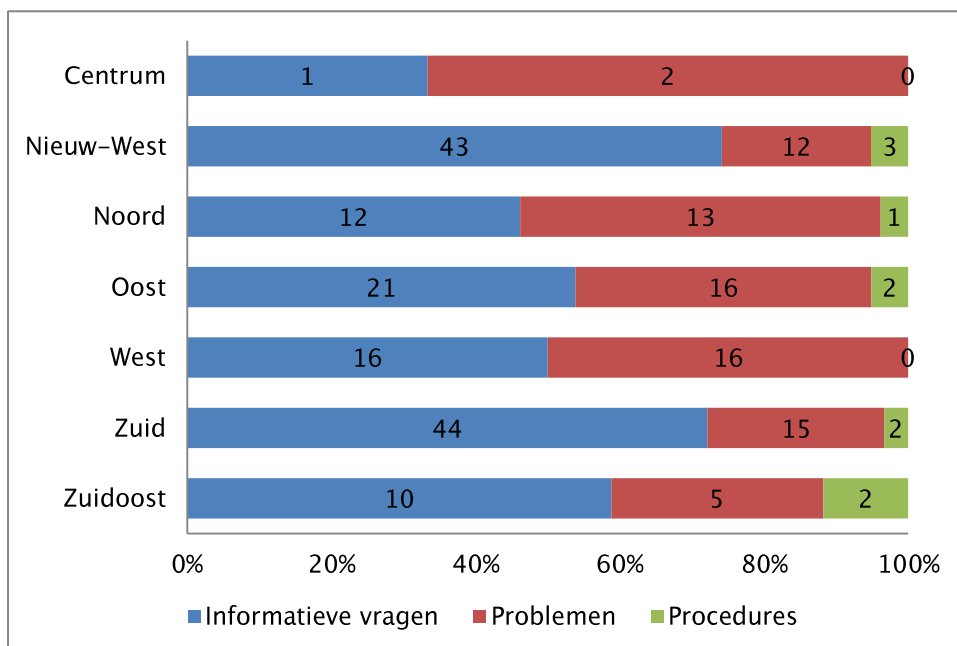
Deze paragraaf gaat over de relatie tussen de zwaarte van het dossier en onderwijstypen en schoolkenmerken. In Grafiek 3.5 is te zien met hoeveel informatievragen, problemen en procedures de OCO per onderwijstype te maken heeft gekregen in het schooljaar 2014-2015. Daarin is te zien dat nauwelijks procedures zijn geregistreerd. Ze zijn relatief gezien het vaakst ondernomen bij de schoolkeuze voor het PO en bij de overstap van het regulier onderwijs naar het SO. Ook problemen komen een stuk minder voor dan informatievragen. Problemen zijn redelijk verdeeld over de verschillende onderwijstypen. Ze komen (op het HO na, waarover maar twee vragen over zijn gesteld) het vaakst voor in het MBO. Ook in het SO en bij de overstap regulier-SO komen problemen vaker voor dan in andere onderwijstypen. Omdat procedures te weinig voorkomen om apart mee te nemen, zijn ze in deze analyses samengevoegd met de problemen. De verschillen in de zwaarte tussen de onderwijstypen zijn niet significant, wanneer gebruik wordt gemaakt van de samengevoegde groepen onderwijstypen zoals beschreven op pagina 18. Informatieve vragen of problemen/procedures bleken niet significant vaker voor te komen bij een bepaald onderwijstype. Tussen de onderwijstypen bestonden dus geen significante verschillen in het aantal informatieve vragen en problemen/procedures die waren voorgelegd aan de OCO.

Grafiek 3.5 Relatie tussen onderwijstype en aantal informatievragen/problemen/procedures in het schooljaar 2014-2015

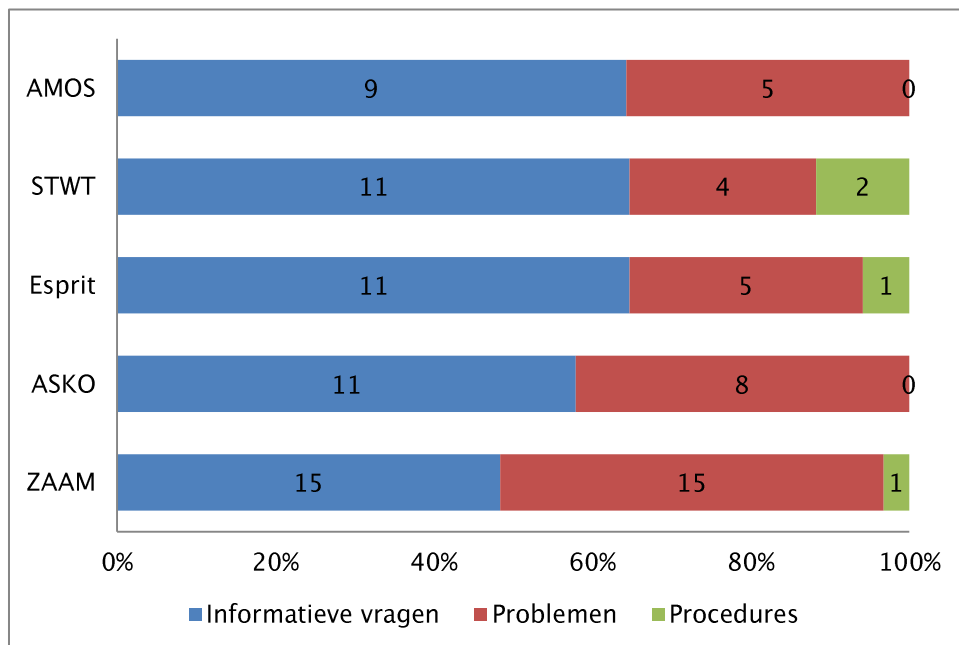
In Grafiek 3.6 is per stadsdeel te vinden welk type vragen zijn gesteld aan de OCO. Wanneer de samengevoegde groepen van stadsdelen worden gebruikt (zoals beschreven op pagina 19), blijkt er een significante samenhang te zijn tussen het stadsdeel en de zwaarte van dossiers. In Oost, West en de overige stadsdelen (Centrum, Noord en Zuidoost) is vaker sprake van problemen of procedures, terwijl ouders in Nieuw-West en Zuid vooral informatieve vragen stellen.

Grafiek 3.6 Aantal informatieve vragen, problemen en procedures per stadsdeel in het schooljaar 2014-2015

Van de vijf besturen waarvan de meeste vragen zijn gekomen, is in Grafiek 3.7 weergegeven hoeveel informatieve vragen, problemen en procedures zijn voorgelegd aan de OCO. Te zien is dat met betrekking tot ZAAM meer dan de helft van de vragen bestond uit problemen of procedures. De verschillen tussen de besturen blijken echter niet significant te zijn. Er waren dus geen significante verschillen in het aantal informatieve vragen of problemen/procedures per bestuur.

Grafiek 3.7 Aantal informatieve vragen, problemen en procedures voor de vijf besturen met de meeste dossiers in het schooljaar 2014-2015

4 Conclusies en aanbevelingen

Voor de OCO is het belangrijk goed zicht te hebben op de inhoud van de vragen die zij krijgen van ouders. Op die manier kunnen zij onder andere inzicht krijgen in de ontwikkeling van thema's waarover ouders de OCO benaderen en daarmee in het kwaliteitsbeleid van scholen. Daarvoor is een goede registratie van belang.

Door de OCO en het Kohnstamm Instituut is daartoe een trefwoordenstructuur ontwikkeld, bestaande uit tien hoofdthema's met elk tien subthema's. Met behulp van die trefwoordenstructuur zijn vervolgens door de OCO alle dossiers van schooljaar 2014-2015 van trefwoorden (hoofdthema's) voorzien. Voor acht van de tien hoofdthema's zijn aan de dossiers ook subthema's toegekend.

Het Kohnstamm Instituut heeft vervolgens deze gegevens én algemene informatie over alle dossiers geanalyseerd. Daarbij is gekeken naar de onderwijstypen en de scholen waar de dossiers betrekking op hadden, naar de zwaarte van de dossiers en naar de mate waarin de thema's voorkwamen in 2014-2015. Ook zijn relaties tussen deze kenmerken geanalyseerd.

In paragraaf 4.1 trekken we conclusies met betrekking tot deze analyses en doen we aanbevelingen voor verder onderzoek in de toekomst. In paragraaf 4.2 doen we een aantal aanbevelingen voor de toekomstige ontwikkeling van de trefwoordenstructuur.

4.1 Onderwijstypen, schoolkenmerken, zwaarte en thema's

De dossiers hadden het afgelopen schooljaar 2014-2015 relatief vaak betrekking op het onderwijstype overstap PO-VO; het betrof meer dan 40% van alle dossiers. Dit betekent niet dat ouders in deze onderwijstypen ook de meeste vragen hebben, maar wél dat deze ouders de OCO het beste weten te vinden. Dat lijkt veel minder het geval te zijn voor ouders met kinderen in het MBO of in de voorschoolse educatie. De dossiers hadden betrekking op veel verschillende scholen, van uiteenlopende schoolbesturen. De scholen kwamen uit alle stadsdelen van Amsterdam.

Wanneer gekeken wordt naar de zwaarte van de vraag, blijkt dat de dossiers voornamelijk betrekking hadden op informatieve vragen. Problemen kwamen ook regelmatig voor, maar procedures zijn nauwelijks geregistreerd. Mogelijk is echter de zwaarte van dossiers onder gerapporteerd.

Het afgelopen schooljaar zijn aanzienlijk meer vragen gesteld over het hoofdthema *Toelating* dan over andere hoofdthema's. Vragen over *Toelating* zijn minstens vier keer zo vaak gesteld dan vragen over elk ander thema. Bij 122 dossiers zijn meerdere hoofdthema's gecodeerd, waarbij *Zorg* en *Leerlingdossier* het vaakst samen met een ander hoofdthema aan een dossier zijn toegewezen. De samenhang tussen verschillende hoofdthema's is in die gevallen vaak significant, maar zwak en negatief.

De zwaarte van de dossiers verschilde per hoofdthema. Dit betekent dat bij sommige hoofdthema's de dossiers vaker betrekking hadden op problemen of procedures en voor andere hoofdthema's meer op

informatieve vragen. De OCO kan hiermee zicht krijgen op de mate waarin ouders problemen hebben met betrekking tot bepaalde thema's, dan wel informatie missen op thema's. Dossiers met betrekking tot de veiligheid of sancties voor een kind zijn vaak gerelateerd aan problemen, terwijl dossiers over schoolkeuze, toelating, beoordeling of het leerlingdossier vaak als informatieve vraag zijn geregistreerd. Vragen over organisatie hebben relatief vaak betrekking op procedures die ouders (willen) volgen. Daarbij moet opgemerkt worden dat het aantal procedures waarschijnlijk onder gerapporteerd is; de OCO heeft de zwaarte vaak niet aangepast wanneer deze zich in de loop van een traject ontwikkelde tot een andere zwaarte. In de toekomst kan het interessant zijn om preciezer te kijken hoe de zwaarte van een hoofdthema zich ontwikkelt. Mogelijk kan met deze informatie inzicht verkregen worden in ontwikkelingen in het onderwijsveld.

Voor elk hoofdthema is gekeken welke subthema's zijn gecodeerd. Sommige subthema's zijn geen enkele keer aan een dossier toegewezen, terwijl andere subthema's aan meer dan de helft van de dossiers binnen een hoofdthema zijn toegekend. In de toekomst kan het interessant zijn om relaties tussen subthema's binnen een hoofdthema en tussen subthema's tussen hoofdthema's te onderzoeken. De groepen waren te klein om deze vergelijkingen nu te maken.

Relatie van hoofdthema's met onderwijstypen en schoolkenmerken

Voor de hoofdthema's is gekeken of naar verhouding uit elk onderwijstype evenveel mensen de OCO hebben benaderd. Dit bleek niet het geval te zijn voor alle zeven thema's waarvoor de analyses uitgevoerd konden worden. De vragen met betrekking tot schoolkeuze of toelating zijn vaker gesteld door ouders die te maken hadden met de overstap PO-VO en ouders die een vraag stelden over zorg kwamen vaker uit het SO. Dossiers over het thema organisatie gingen relatief vaak over het MBO en het PO, terwijl dossiers met betrekking tot beoordeling relatief vaak over het VO gingen. Dossiers over leerplicht hadden vooral betrekking op het VO en MBO, net als vragen over sancties (hierbij ook over het SO).

In de toekomst is het interessant te kijken of de verhouding van onderwijstypen per hoofdthema gelijk blijft, of dat bij bepaalde onderwijstypen het aantal dossiers met betrekking tot een hoofdthema stijgt. De verdeling van vragen uit Amsterdamse stadsdelen is gelijk verdeeld over de zes hoofdthema's waarvoor dit geanalyseerd kon worden. Dit betekent dat uit bepaalde stadsdelen niet méér vragen over een hoofdthema komen dan uit andere stadsdelen. Tussen schoolbesturen kon op dit punt geen vergelijking worden gemaakt.

Relatie van zwaarte met onderwijstypen en schoolkenmerken

Tussen de onderwijstypen bestond geen verschil in het aantal informatieve vragen of problemen/procedures dat was voorgelegd aan de OCO. Het is dus bijvoorbeeld niet zo dat ouders in het MBO vaker problemen hebben dan ouders in het SO, of dat ouders in het VO vaker om informatie vragen dan ouders in het PO. Ook tussen de vijf schoolbesturen waarvan de meeste vragen kwamen, zijn geen significante verschillen gevonden in het aantal informatieve vragen of problemen/procedures. Tussen stadsdelen zijn wel verschillen gevonden. Ouders uit Oost, West en de overige stadsdelen (Centrum, Noord en Zuidoost) kwamen relatief vaker met problemen bij de OCO, terwijl ouders in Nieuw-West en Zuid vooral informatieve vragen stelden.

Wanneer de ontwikkeling op hoofdthema's de komende jaren wordt gevolgd door de OCO, kan men in de toekomst onderzoeken waar een mogelijke stijging op bepaalde hoofdthema's vandaan komt. De OCO zou met behulp van deze gegevens in gesprek kunnen gaan met scholen of andere betrokkenen. Bovendien kan de OCO met deze informatie OCO ouders mogelijk beter adviseren.

4.2 Toekomst van de trefwoordenstructuur: aanbevelingen

De structuur die nu is ontwikkeld is niet definitief, want immers alleen gebaseerd en toegepast op vragen van het afgelopen schooljaar (2014-2015). In eerdere jaren hebben mogelijk andere onderwerpen gespeeld, die niet in de huidige structuur ondergebracht zijn. Ook in de toekomst kunnen er vragen komen over thema's waar nu nog geen zicht op is.

Het is daarom van belang om de structuur regelmatig te controleren en waar nodig aan te passen. We raden aan om dossiers van een aantal jaar geleden ook te voorzien van trefwoorden uit de huidige structuur. In die periode waren mogelijk andere vragen actueel, waardoor goed gekeken kan worden of de trefwoordenstructuur ook over meerdere jaren bruikbaar is. Ook komen mogelijk nieuwe (sub)thema's op die manier naar voren. Bovendien raden we aan om in ieder geval voor het schooljaar 2015-2016 het gebruik van de trefwoordenstructuur goed te monitoren, en zo nodig de trefwoordenstructuur aan te passen. Geadviseerd wordt om vaak te controleren of trefwoorden nog van toepassing zijn en nodig zijn in de trefwoordenstructuur.

Ook op dit moment kunnen bepaalde wijzigingen in de trefwoordenstructuur al overwogen worden (NB: op basis van de gemaakte analyses is al een eerste wijziging door OCO gemaakt; zie daarvoor bijlage 2). Het hoofdthema *Toelating* is aan zeer veel dossiers toegekend in vergelijking met andere hoofdthema's. Mogelijk kan dit hoofdthema opgesplitst worden, zodat een beter onderscheid gemaakt kan worden tussen hoofdthema's. Het hoofdthema *Medezeggenschap* is daarentegen nauwelijks gecodeerd. Dit hoofdthema zou misschien verwijderd kunnen worden, of opgenomen kunnen worden in een hoofdthema *Overig* (zie ook hieronder). Daarnaast zijn sommige subthema's aan meer dan de helft van de dossiers binnen een hoofdthema toegekend. Gekeken kan worden of deze subthema's opgesplitst kunnen worden. Andere subthema's komen (bijna) niet voor; deze subthema's zouden eventueel verwijderd kunnen worden. Het laten bestaan van hoofdthema's en subthema's die weinig voorkomen heeft als voordeel dat inzichtelijk is hoeveel vragen over dit onderwerp gaan en ze mogelijk in andere jaren wél veel voorkomen. Een nadeel ervan is dat het schema hierdoor uitgebreider en minder overzichtelijk is, zeker wanneer de trefwoordenstructuur wordt uitgebreid met nieuwe hoofd- en subthema's.

We adviseren om een hoofdthema *Overig* toe te voegen, en om ook bij elk bestaand hoofdthema een subthema 'overig' toe te voegen. Een van de medewerkers van de OCO is van plan elk kwartaal te controleren of nieuwe dossiers goed zijn gecodeerd. Elk kwartaal zou dan gekeken kunnen worden of zich binnen de categorieën *Overig* nieuwe hoofd- of subthema's bevinden die toegevoegd zouden moeten worden aan de trefwoordenstructuur.

Een trefwoordenstructuur is een handig instrument om systematisch zicht te krijgen op de thema's die leven bij ouders die de OCO benaderen. Een dergelijke structuur kan de werkelijkheid echter nooit volledig 'vangen'. Het toekennen van trefwoorden aan dossiers zal bovendien altijd tot op zekere hoogte subjectief en daarmee arbitrair zijn. Medewerkers van de OCO kunnen het toekennen van trefwoorden op uiteenlopende manieren doen. Zo kunnen medewerkers aan een dossier verschillende trefwoorden toekennen, of kan de ene medewerker geneigd zijn 'zuiniger' te zijn met het totaal aantal trefwoorden dan de andere medewerker.

Het is daarom belangrijk dat goed bij de medewerkers van de OCO wordt geïnformeerd hoe zij dossiers van trefwoorden voorzien en welke dilemma's zij ervaren bij het toekennen van trefwoorden. Op deze manier kan men tot een handleiding of toelichting bij de trefwoordenstructuur komen, zodat medewerkers zoveel mogelijk op dezelfde manier dossiers van trefwoorden voorzien. Ook kan met name bij nieuwe medewerkers in een inwerkperiode een x aantal dossiers worden gecodeerd door ook een ervaren medewerker. Dit is overigens ook een manier om de komende jaren de validiteit van de trefwoordenstructuur te blijven controleren.

Bijlagen

Bijlage 1 Trefwoordenstructuur

Hoofdthema	Subthema's
Schoolkeuze	Richting en bekostiging Onderwijsconcept Onderwijsaanbod (incl. activiteiten) Zorgaanbod (incl. huiswerkbegeleiding) Schoolgebouw en voorzieningen Schoolgrootte en indeling (incl. populatie) Veiligheid Bereikbaarheid Informatiebronnen en kwaliteitsinfo Open dagen
Toelating	VVE-indicatie Aanmelding (incl. aanmeldformulier/voorkeurslijst en behandeling) Loting en matching (incl. voorrangsregels, hardheidsclausule en selectie profielklassen) Toelatingsbesluit en zorgplicht (incl. bevestiging plaatsingsaanbod, uitloting of inhoudelijke weigering toelating) Buitenleerlingen en grensleerlingen Wachttijst/reservelijst en beschikbare plaatsen na loting Data (aanmeldrondes PO, tijdpad VO) Zijinstroom (schoolwisseling) en nieuwkomers Schooladvies en eindtoets (incl. entreetoets, voorlopig advies, adviesgesprek en heroverweging advies) LAT, CAP, SEM (voor indicatie LWOO of Pro)
Organisatie	Beleidsdocumenten (schoolgids, schoolplan, leerlingenstatuut en klachtenregeling) Onderwijstijd (schooltijden, rooster, vakanties, urennorm, lesuitval) Onderwijsinhoud, leerdoelen en stage (onderwijssoorten, sectoren, sectorkeuze, programma's, profielen, profielkeuze, schoolvakken, lesmethodes; basiswoordenlijst, kerndoelen PO en onderbouw VO, exameneisen; werkstage, maatschappelijke stage; ook huiswerk) Klassenindeling Schoolgebouw (incl. voorzieningen, schoolplein, onderhoud en schoonmaak) Leermiddelen (lesmateriaal, schoolboeken, digitale leeromgeving, tablet/laptop) Functies en bestuur (personeel, management, bestuur; oprichting, fusie of samenwerking, groei en krimp, sluiting) Ouderbetrokkenheid en leerlingparticipatie (ouderraad, ouderpanel, koffieochtend, thema-avond, leerlingenraad, leerlingenparlement) Ouderbijdrage/kosten en activiteiten (sociale evenementen, excursies; ook scholierenvergoeding en pc-regeling)

	Opvang (voor-, tussenschoolse en na- of buitenschoolse opvang)
Zorg	<p>Leerprobleem en/of beperkingen cluster 1, 2 of 3 (ook dyslexie en dyscalculie)</p> <p>Gedragsprobleem en/of cluster 4 (ook hoogbegaafdheid)</p> <p>Onderzoek</p> <p>Training (faalangst e.d.)</p> <p>Bijles en leerachterstand (ook taalachterstand, schakelklas, ambulante begeleiding en huiswerkbegeleiding)</p> <p>Toelaatbaarheidsverklaring</p> <p>Ontwikkelingsperspectief/handelingsplan (incl. ondersteuningsbehoefte, uitstroomperspectief en vmlg. rugzakje)</p> <p>Schoolondersteuningsprofiel/zorgplan (ondersteuningsaanbod incl. hoogbegaafdheidsaanbod)</p> <p>Leerlingenvervoer (en jeugdhulp)</p> <p>Onderwijs aan zieke leerlingen (en schoolproblemen i.v.m. ziekte)</p>
Beoordeling	<p>Leerlingvolgsysteemoets</p> <p>Toets (methodegebonden toets, overhoring, proefwerk)</p> <p>DL, DLE, vaardigheidsscore, referentieniveau</p> <p>Rapportgesprek/tienminutengesprek</p> <p>Toetsinzage</p> <p>Herkansing/inhaaltoets</p> <p>Eindexamen en diploma (incl. PTA)</p> <p>Overgangsbeslissing (bevorderen, voorwaardelijk bevorderen, doubleren, afstromen, opstromen)</p> <p>Docentenvergadering</p> <p>Uitbesteding Rutte-regeling</p>
Veiligheid	<p>Toezicht, preventie (incl. pestprotocol en veiligheidsbeleid)</p> <p>Angst</p> <p>Schade of letsel</p> <p>Pesten (incl. cyberpesten)</p> <p>Ongeval (incl. verkeer, schoolplein, gymles)</p> <p>Fysiek geweld (incl. ongewenste intimiteiten en zedenmisdrijven)</p> <p>Verbaal geweld (incl. discriminatie, seksisme en radicalisering)</p> <p>Alcohol, drugs, wapenbezit (bezit en/of gebruik)</p> <p>Vandalisme, diefstal, fraude</p> <p>Huiselijk geweld en kindermishandeling (incl. meldcode en/of zorgmelding)</p>
Sancties	<p>Straf (les uitsturen, strafwerk, cijfer 1, nablijven)</p> <p>Interne schorsing (apart aan werk gezet binnen school)</p> <p>Schorsing</p> <p>Verwijdering (vanwege gedrag)</p> <p>Verwijdering vanwege onvoldoende leerresultaten (afstroom naar andere school)</p> <p>Inspanningsplicht (verplichting te zorgen dat andere school bereid is leerling toe te laten)</p> <p>Strafmaatregelen eindexamen</p> <p>Transferium (rebound)</p> <p>STOP-klas (time out)</p> <p>Noodprocedure (alleen PO)</p>
Leerlingdossier	<p>Inzagerecht (incl. recht op kopie) en recht op rectificatie</p> <p>Administratieve gegevens</p> <p>Onderwijsgegevens (incl. leerlingvolgsysteem)</p> <p>Gegevens sociaal emotionele ontwikkeling</p> <p>Begeleidingsgegevens</p> <p>Verzuimgegevens</p> <p>Rapport (en/of portfolio)</p> <p>OKI-doc en onderwijskundig rapport</p> <p>Gespreksverslagen, notities en correspondentie</p> <p>Eisen (feitelijk juist en nauwkeurig, niet bovenmatig, geheimhoudingsplicht en beveiliging)</p>

Leerplicht	Leerplichtige leeftijd Kwalificatieplicht (en voortijdig schoolverlaten) Inschrijvingsplicht (en absoluut verzuim) Bezoekplicht en ongeoorloofd verzuim Vrijstelling Verlof (geoorloofd verzuim) Maatwerk (geoorloofd verzuim in kader passend onderwijs) Thuiszitten Leerplichtambtenaar (incl. LAS met info over aanmelding, inschrijving en schoolbezoek) Leerplichtsanctie
Medezeggenschap	Openheid en overleg (incl. communicatie met achterban, kwaliteit en intern toezicht) Instemmingsrecht Adviesrecht Informatierecht Initiatiefrecht Raadpleging ouders (opvang en onderwijstijd) Raden (geleding, MR, deelraad, themaraad, GMR, OPR) Statuut en reglement Verkiezingen Faciliteiten en geschillen

Bijlage 2 Wijzigingen in de trefwoordenstructuur

Na de analyses die zijn uitgevoerd op basis van de trefwoordenstructuur in bijlage 1, zijn door de OCO al enige wijzigingen doorgevoerd. Het betreft de volgende punten:

- A. Onder hoofdthema 'toelating' het subthema 'zijnstromers en nieuwkomers' uitsplitsen in 'zijnstromers' en 'nieuwkomers'.
- B. Het subthema 'schooladvies en eindtoets' overhevelen van hoofdthema 'toelating' naar hoofdthema 'beoordeling'.
- C. Binnen het hoofdthema 'organisatie' het subthema 'beleidsdocumenten' opsplitsen in 'schoolgids en beleidsdocumenten' en 'klachtenregeling'.
- D. Binnen het hoofdthema 'organisatie' de subthema's 'schoolgebouw' en 'opvang' clusteren.
- E. Binnen het hoofdthema 'beoordeling' het subthema 'DL, DLE, vaardigheidsscore, referentieniveau' clusteren met het subthema 'leerlingvolgsysteemtoets' (eventueel te hernoemen als 'leerlingvolgsysteem' of 'leerlingvolgsysteemscore').
- F. Binnen het hoofdthema 'leerlingdossier' het subthema 'inzagerecht en recht op rectificatie' uitsplitsen in de subthema's 'inzagerecht' en 'recht op rectificatie'.
- G. Het subthema 'rapport' uit het hoofdthema 'leerlingdossier' kan worden overgeheveld naar het subthema 'rapportgesprek/tienminutengesprek' onder het hoofdthema 'beoordeling'. De afzonderlijke onderdelen van het rapport zijn nog terug te vinden binnen het hoofdthema 'leerlingdossier': met name binnen de subthema's 'onderwijsgegevens' en 'gegevens sociaal emotionele ontwikkeling'. Wel betreft het een zelfstandig document wat in het leerlingdossier voorkomt, en zou om die reden ook geclusterd kunnen worden met het subthema 'OKI-doc en onderwijskundig rapport'.

Recent uitgegeven rapporten Kohnstamm Instituut

- 937 Veen, A., Veen, I. van der, Heurter, A, Ledoux, G. Mulder, L., Paas, T. Leseman, P., Mulder, H., Verhagen, P. Langeveld.
Pre-COOL cohortonderzoek. Technisch rapport tweejarigencohort, derde meting 2012 - 2013.
- 936 Koopman, P. , Ledoux, G., Karssen, M., Meijden, A. van der, & Petit, R.
Vervolgmeting 1 Kengetallen Passend Onderwijs.
- 935 Kuiper, E.J., Dijkers, A.L.C., Ledoux. G., Berg, E. van den, Bos, W.
Feitelijke en ervaren bureaucratie. Nulmeting in het kader van de kortetermijnevaluatie passend onderwijs.
- 934 Kuiper, E.J., Dijkers, A.L.C., Emmelot, Y.W., Ledoux, G. m.m.v. Eck, E. van & Berg E. van den.
Tevredenheid van ouders voor de start van passend onderwijs. Nulmeting kortetermijnevaluatie passend onderwijs.
- 933 Slighte, H.W., Heyma, A.O.J., Eck, E. van, Meijden, A.J.H. van der.
De Netwerkschool.
- 932 Redactie: Veen, A. & Leseman, P.
Pre-COOL cohortonderzoek. Resultaten over de voorschoolse periode.
- 931 Ledoux, G., Blok, H., Veen, A., m.m.v. Elshof, D. en Dijkers, A.L.C.
Acquis basisonderwijs en onderwijs aan het jonge kind; adviezen en verkenningen van de Onderwijsraad tussen 2002 en 2014.
- 930 Glaudé, M., Eck, E. van, Boogaard, M., Dijkers, A.L.C.
Evaluatie stimuleringsmaatregel 'Duurzame inzetbaarheid.
Sterkte voor de toekomst".
- 929 Gevers Deynoot-Schaub, M.J.J.M., Helmerhorst, K.O.W., Fukkink, R.G., & Bollen, I.
Ontwikkeling Meetinstrument Pedagogische Kwaliteit Gastouderopvang.
- 928 Boogaard, M., Bollen, I.
Gastouders in beeld.
- 927 Heemskerk, I.M.C.C., Pater, C.J., Dijkers, A.L.C., & Eck, E. van.
Professionalisering van schoolleiders.

Deze rapporten zijn te bestellen via: secr@kohnstamm.uva.nl
Voor meer informatie, zie; <http://www.kohnstamminstituut.uva.nl>